

ΤΟ ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

A. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ο όρος κοινωνικό εισόδημα χρησιμοποιείται εναλλακτικά με τον όρο κοινωνικό μισθό. Στην πιο στενή εκδοχή του περιλαμβάνει τις δαπάνες για την υγεία, παιδεία, στέγαση και κοινωνική πρόνοια. Η αύξηση του κοινωνικού εισοδήματος θεωρείται ως η αριστερή εναλλακτική λύση για τη διάθεση του πλεονάσματος στον κρατικό προϋπολογισμό. Η οικονομικά ορθόδοξη προσέγγιση προτείνει τη μείωση των φόρων.

Στις ακαδημαϊκές συζητήσεις υπάρχει μεγάλη διχογνωμία για το τι σημαίνει ο όρος κοινωνικό εισόδημα ή κοινωνικός μισθός, για το πως μπορεί να μετρηθεί και πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση της κοινωνικής ανισότητας (Harding, «An introduction to social wage», 1982). Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες της πολιτείας αφού όλες στοχεύουν στην βελτίωση της ευημερίας των πολιτών. Άλλοι προτείνουν ότι περιλαμβάνει μόνο της δαπάνες για υγεία, παιδεία, στέγαση και κοινωνική πρόνοια.

Το αυστραλιανό συμβούλιο οικονομικών εμπειρογνομόνων για τον οικονομικό σχεδιασμό (EPAC) ορίζει τον κοινωνικό μισθό, ως το τμήμα των δαπανών του κράτους για παροχές, χρηματικές ή μη, σε άτομα ή ομάδες.

Στο βιβλίο του «Welfare and inequality: National and international perspectives on welfare state», 1994, ο Saunders αναγνωρίζει τα προβλήματα για τον ορισμό του κοινωνικού μισθού και αποδέχεται ότι: «Θεωρητικά, ο κοινωνικός μισθός πρέπει να

περιλαμβάνει όλες τις κυβερνητικές μεταβιβάσεις και υπηρεσίες παρά το γεγονός ότι τις περισσότερες φορές είναι δύσκολη αν όχι ακατόρθωτη η ποσοτικοποίηση τους. Στις παραδοσιακές, όμως, περιγραφές του όρου, οι δαπάνες για άμυνα, δικαιοσύνη, ασφάλεια και οι επιδοτήσεις στη βιομηχανία, ενώ οδηγούν σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, δεν περιλαμβάνονται στον κοινωνικό μισθό. Η λογική για τον αποκλεισμό τους δεν υπακούει σε κάποιο ξεκάθαρα διατυπωμένο κριτήριο».

Ο όρος έχει χρησιμοποιηθεί και από την κοινότητα στον Θεμελιώδη Χάρτη για τα Κοινωνικά Δικαιώματα των Εργαζομένων, σε μια γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την καταπολέμηση της φτώχειας και σε μια Σύσταση.

Ο Διεθνής Οργανισμός για την Εργασία (ILO) έχει ξεκινήσει ένα ερευνητικό πρόγραμμα για την προσέγγιση του κοινωνικού μισθού σε όλες τις χώρες. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα οδηγήσουν στην κατάρτιση στατιστικών οι οποίες θα είναι διαθέσιμες στην αρχή της επόμενης δεκαετίας. Μέσα στο 2002 θα έχουμε την πρώτη έκθεση για την πορεία της έρευνας.

B. ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Πολιτεία κατά την οικοδόμηση του κοινωνικού κράτους για την προστασία των ανήμπορων ή αποκλεισμένων πολιτών σχετίζεται με την αδυναμία προσδιορισμού του πραγματικού βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Σε πολλές περιπτώσεις, το εισόδημα χρησιμοποιείται ως κριτήριο για την ένταξη ατόμων ή οικογενειών σε κοινωνικά προγράμματα. Η μέθοδος αυτή εμφανίζει αδυναμίες γιατί το εισόδημα σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι χρηματικό.

Επομένως, η μονομερής επικέντρωση στο μισθό ή στα χρηματικά εισοδήματα δίνει μια ανεπαρκή εικόνα για τα εισοδήματα των πολιτών και κατ' επέκταση για το επίπεδο διαβίωσης.

Το ελάχιστο κοινωνικό εισόδημα προστατεύει τους πολίτες από τις διακυμάνσεις των χρηματικών και μη χρηματικών εισοδημάτων και παρέχει ένα δίκτυο ασφάλειας για την κάλυψη των ουσιαστών αναγκών σε συνθήκες κρίσης.

Γ. ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΗ ΣΤΕΝΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Πηγές: Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, Κυβερνητικό Πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ 2000-2004

1. Πολιτική επιδομάτων

- Εισοδηματική ενίσχυση σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών που έχουν ετήσιο εισόδημα μικρότερο των 750.000 δρχ.
- Επίδομα σε μακροχρόνια ανέργους ηλικίας 45-65 ετών.
- Προσχολικό –Σχολικό επίδομα σε οικογένειες με παιδιά ηλικίας έως 16 ετών
- ΕΚΑΣ
- Επίδομα Θέρμανσης
- Συντάξεις ανασφαλιστών – απόρων
- Νέα κύρια σύνταξη για τους αγρότες
- Μη ανταποδοτικές (προνοιακές) παροχές των Ταμείων Ασφάλισης
- Ειδική Επιδοματική Πολιτική σε ευπαθείς ομάδες
- Επιδόματα ανεργίας
- Κατώτατες συντάξεις σε ηλικιωμένους
- Επιδόματα προς άτομα με αναπηρίες
- Οικογενειακά επιδόματα
- Ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση για ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.
- Προγράμματα Κοινωνικού Τουρισμού
- Φορολογικές ελαφρύνσεις-Τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας - Αύξηση ποσού μείωσης φόρου για κάθε προστατευόμενο παιδί.

- Χρηματοδότηση εισφορών και θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σε άνδρες άνω των 60ετών και γυναίκες άνω των 55 ετών.
- Διάφορα επιδόματα για ΑΜΕΑ (αύξηση από 1/1/2000 και 1/7/2000 αυξήθηκαν κατά 5% και 7% αντιστοίχως, νέες αυξήσεις το 2002-2004.)
- Τροφεία για ΑΜΕΑ μετά το θάνατο των γονέων

2. Δράσεις για ενίσχυση της απασχόλησης

- Οικονομική ενίσχυση μακροχρόνια ανέργων
- Επιδότηση εργατικής εισφοράς
- Μείωση εργοδοτικών εισφορών
- Εισοδηματική ενίσχυση 30.000 για μέχρι ένα έτος σε μακροχρόνια ανέργους που προσλαμβάνονται σε θέσεις μη πλήρους απασχόλησης
- Παρεμβάσεις υπέρ ειδικών μειονεκτουσών ομάδων και ανέργων σε περιοχές υψηλής ανεργίας
- Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας
- Ποσοτώσεις για προσλήψεις των ΑΜΕΑ στο δημόσιο τομέα
- Επιχορήγηση της απασχόλησης των ευπαθών κοινωνικά ομάδων
- Στήριξη και παρακολούθηση της επιχειρηματικότητας των ευπαθών κοινωνικών ομάδων
- Παροχή Κινήτρων για την δημιουργία επιχειρήσεων από νέους, ανέργους, ανέργους μεγάλης ηλικίας
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ γυναικείας κατάρτισης ύψους 36 δις. δρχ.
- Βελτίωση θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας ατόμων ειδικών κατηγοριών.
- Ενίσχυση κοινωνικής οικονομίας (υποστήριξη γυναικείας επιχειρηματικότητας της υπαίθρου στα πλαίσια αγροτουρισμού, οικοτεχνίας και βιοτεχνίας- Βελτίωση & επέκταση μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης ηλικιωμένων και λοιπών ομάδων- Πρόγραμμα φύλαξης Σχολείων)
- Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελευθέρων επαγγελματιών ειδικών κοινωνικών ομάδων.
- Συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα με στόχο την επιχορήγηση εργοδοτών και νέων ελευθέρων επαγγελματιών για ίδρυση συνεταιρισμών.

3. Πρόσβαση σε στέγη

- Επιδότηση ενοικίου
- Στεγαστική συνδρομή
- Παραχώρηση κατοικιών
- επιδότησης επιτοκίου δανείων για αγορά πρώτης κατοικίας.

4. Πρόσβαση στην Υγεία & Περίθαλψη

- Ενιαιοποίηση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας
- Δημιουργία νέων νοσοκομειακών μονάδων. (Μόνο μέσα στο 2000 τέθηκαν σε λειτουργία νέα νοσοκομεία στην Ρόδο, Χανιά, Καλαμάτα, Σέρρες, Αλεξανδρούπολη. Αναβάθμιση πεπαλαιωμένων νοσοκομείων (ΚΑΤ, Γενικό Κρατικό, Σωτηρία, Ευαγγελισμός, Ερυθρός Σταυρός)
- Τεχνολογική αναβάθμιση νοσοκομείων- Ανανέωση του εξοπλισμού ιατρικών μηχανημάτων
- ΕΚΑΒ. Εξοπλισμός του με σύγχρονα μέσα (ελικόπτερα και αεροπλάνα)
- Δίκτυο Τηλεϊατρικής (σύνδεση κέντρων υγείας και περιφερειακών ιατρειών με νοσοκομεία ΕΣΥ)
- Προσλήψεις ιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού.
- Υπηρεσία Ελέγχου Δαπανών Υγείας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
- Ινστιτούτο Ελέγχου & Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας
- Εφαρμογή του θεσμού του οικογενειακού γιατρού
- Σύσταση σώματος επικουρικών γιατρών

5. Πρόσβαση στην Παιδεία

- Κέντρα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
- Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων.
- Θεσμός Ενισχυτικής Διδασκαλίας
- Μηχανισμός Ανίχνευσης στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία.
- Άρση αντικινήτρων για την ισότιμη πρόσβαση στην Παιδεία (Σίτιση, Στέγαση, Μεταφορά)
- Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης.
- Ολοήμερα νηπιαγωγεία.
- Λειτουργία 1500 τμημάτων διευρυμένου ωραρίου στα δημοτικά σχολεία
- Ολοκλήρωση σχολικών βιβλιοθηκών
- Νέες προσλήψεις δασκάλων και νηπιαγωγών
- Ίδρυση 80 νέων πανεπιστημιακών τμημάτων
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (για ενήλικες)